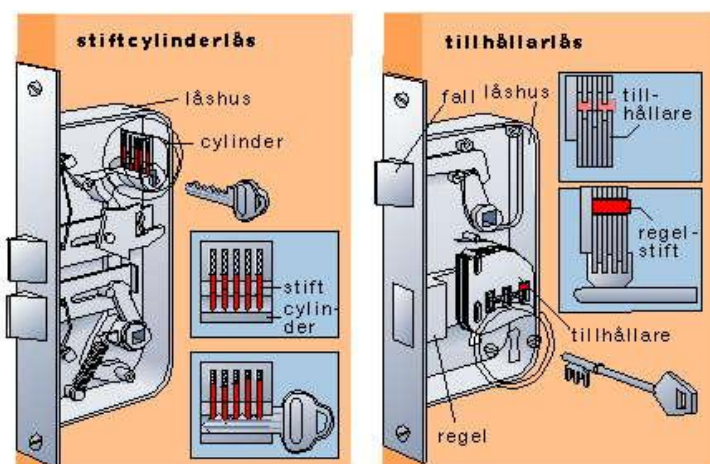

Lista över lås- och beslagsprodukter

1. Ett *låshus* är kärnan i en låsenhet och monteras vanligen i ett urfräst uttag i en dörr. Övriga delar av låsenheten är alla kopplade till låshuset på olika sätt. Ett låshus sitter alltid anslutet mot ett slutbleck. Det finns en mängd olika typer av lås beroende på konstruktion och användningsområde. En traditionell låsenhet består typiskt sett av låshus, låscylinder (med därtill hörande nyckel), trycke (dvs. handtag) samt slutbleck. Slutblecket, utanpåliggande eller infällt i karmen, höjer slitagemotståndet vid öppning och stängning samt försvårar inbrottsförsök. Vid nyproduktion levereras låshus vanligen redan installerat i dörren från tillverkaren medan övriga delar av låsenheten installeras separat på plats.
2. Bilden nedan återger två ofta förekommande låstyper; cylinderlås respektive tillhållarlås.
3. **Figur 2. Cylinderlås respektive tillhållarlås**

Källa: Nationalencyklopedin, www.ne.se, 2008-07-11.

4. I ett *cylinderlås* monteras cylindern som en lös enhet till låshuset. När rätt nyckel förs in i cylindern lyfts stiften så att delningslinjen på samtliga stift

sammanfaller med delningen mellan cylinderkärnan och cylinderhuset. Cylinderkärnan kan därmed vridas runt av nyckeln och låset kan öppnas. Genom att använda flerdelade stift eller ett stort antal kanaler kan man skapa ett låssystem där t.ex. ett visst lås kan öppnas av olika nycklar. Ett låssystem kan även utformas så att det innefattar huvudnyckel, som kan öppna samtliga lås i systemet.

5. Begreppet låssystem innefattar såväl låscylindrar som nyckelämnen. Låssystemen är vanligen skyddade (dvs. patenterade). Patenten är av stor betydelse för nyckelkontroll och nyckelkopiering eftersom ett patenterat låssystem inte får kopieras utan tillstånd av patentinnehavaren. Patenterade låssystem produceras av tillverkaren efter beställning och levereras därefter direkt utan att låssystemet går via grossister. Systemet följs i regel av ett behörighetsavtal som tecknas mellan kunden och den licensierade låsmeden eller direkt mellan kunden och systemleverantören. Patenterade låssystem säljs till skillnad från icke-patenterade låssystem och standardcylindrar inte via grossist på grund av säkerhetsskäl och varken påverkas eller omfattas därför av koncentrationen.
6. Begreppet låssystem innefattar inte s.k. lika låsning. Lika låsning förekommer bl.a. i villafastigheter, där samma nyckel kan öppna likadana lås i flera dörrar, såsom t.ex. entrédörr, altandörr, källardörr och garagedörr.
7. *Elslutbleck*, *eltryckslås* och *motorlås* är olika former av elektromekaniska lås. I system som baseras på elektriska koder finns dels en läsare, dels en kontrollenhet som utvärderar den lästa koden. Den elektriska koden läses i läsaren, utvärderas i kontrollenheten som därefter ger en styrsignal till låsets elektriskt styrda slutbleck (elslutbleck), elektromagnetiskt låsta trycke (eltryckslås) eller motordrivna regel (motorlås).
8. Elslutbleck underlättar snabb passage och är den produkt som används mest inom elektrisk låsning. Elslutblecket kan vara konstruerat så att dörren är låst eller olåst i strömlöst läge. Olika typer av elslutbleck används t.ex. för enklare intern låsning i kontorsmiljö, som daglåsning och intern låsning inom offentliga fastigheter, kontor, industri, handel och i gemensamma utrymmen inom bostadssektorn, eller där höga krav ställs på passagefrekvens, utrymning eller brythållfasthet.
9. Eltryckslås har en något högre säkerhetsnivå än ett elslutbleck och har både en elektrisk och en manuell funktion. Eltryckslås är lämpligt till dörrar där passage inifrån och ut är tillåten. Splitfunktionen innebär att dörren är öppningsbar från insidan, medan den är låst från utsidan. Utsidans trycke är elektriskt styrt medan insidans trycke är mekaniskt inkopplat. Eltryckslås används som daglåsning och intern låsning inom offentliga fastigheter, kontor, industri, handel och i gemensamma utrymmen inom bostadssektorn.

10. Motorlås. Lås med motorstyrd regel har en mycket högre säkerhetsnivå än både elslutbleck och eltryckeslås. Låsets regel styrs vanligen med en motor via en styrenhet vid såväl upplåsning som låsning. Motorlås används inom offentliga fastigheter, kontor, industri och handel som natt- eller skalskyddslåsning när lokalerna inte är bemannade. Förutom dess annorlunda funktion har motorlås också ett mycket högre prisläge än elslutbleck och eltryckeslås.
11. Dörrautomatik är olika former av automatiska dörröppnare och kan appliceras på de flesta dörrtyper: t.ex. slagdörrar, skjutdörrar, garageportar, karuselldörrar och vikdörrar. Vid passager med hög genomströmning är dörrautomatik inte bara en bekvämlighetsåtgärd, utan minskar även slitaget på övriga komponenter. Vid handikappanpassning är dörrautomatik en viktig åtgärd för att underlätta passage. Det finns tre huvudsakliga typer av dörrautomatik (i) slagdörrsautomatik, (ii) skjutdörrsautomatik, och (iii) karuselldörrar.
12. Valet av respektive dörrautomatik är beroende av vilken funktion slutkunden efterfrågar. Karuselldörrar installeras ofta där personfrekvensen förväntas vara mycket hög, såsom exempelvis ingångar till flygplatser och stora varuhus. Skjutdörrar lämpar sig för mindre frekvent persongenomströmning än vad som gäller för karuselldörrar, medan slutligen slagdörrar lämpar sig för den minst frekventa genomströmningen av de tre produktgrupperna. Skjutdörrar och karuselldörrar är ofta specialbeställda enligt kundens krav.
13. Industrilås omfattar låsning av t.ex. skåp, bankfack, automater, apparatskåp och brevlådor. Industrilås används när behov finns för tillfällig förvaring av t.ex. kläder och värdesaker i sport- och fritidsanläggningar, badhus, museer, teatrar och sjukhus etc.
14. Fönsterlås används för alla typer av fönster som ska säkras mot inbrott. Fönsterlås är vanligen konstruerade med tryckcylinder och har en självlåsande funktion; låsning sker genom att cylindern trycks in i låst position. Vid öppning vrids nyckeln så att tryckcylindern återgår till öppen position. Fönsterlås kan i vissa fall också ingå i patenterade låssystem.
15. Säkerhetsklassade hänglås. Hänglås är fritt hängande lås med en rörlig bygel som kan öppnas och träs in genom det som ska låsas fast vid varandra. Låsningstekniken är i princip densamma som för fasta lås. Säkerhetsklassningen av hänglås sker mot bakgrund av försäkringsnormer; för att försäkringen ska täcka en skada måste man ha ett hänglås som motsvarar normen. Svenska Stöldskyddsföreningen har en förteckning över vilka hänglås som är certifierade (säkerhetsklassade).